

คู่มือปฏิบัติงาน

ของพนักงานขับรถรางน้ำเกี่ยว
องค์การบริหารส่วนตำบลตะพง

งานส่งเสริมการท่องเที่ยว
สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
องค์การบริหารส่วนตำบลตะพง
อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

คำนำ

คู่มือปฏิบัติงานของพนักงานขับรถรางนำเที่ยว องค์การบริหารส่วนตำบลตะพง จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานของพนักงานขับรถรางนำเที่ยว ในการเตรียมความพร้อมก่อนปฏิบัติงาน ทั้งด้านการปฏิบัติตน วิธีการตรวจเช็คครรถเบื้องต้น และวิธีแก้ไขปัญหา รวมถึงระเบียบปฏิบัติงานทั่วไป เพื่อให้การปฏิบัติงานของพนักงานขับรถรางนำเที่ยวเป็นไปอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด และเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลตะพง

นางสาววราพร สังข์ทอง
เจ้าพนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยวปฏิบัติงาน
งานส่งเสริมการท่องเที่ยว ฝ่ายอำนวยการ
สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

สารบัญ

หน้า

การเตรียมความพร้อมก่อนปฏิบัติงาน	๑
▪ ด้านบุคลากร.....	๑
▪ ด้านยานพาหนะที่ใช้.....	๑
ระเบียบปฏิบัติที่พนักงานขับรถรางนำเที่ยวต้องปฏิบัติ	๒
▪ วิธีปฏิบัติตนก่อนออกปฏิบัติงาน.....	๒
▪ การตรวจเช็ครถเบื้องต้นด้วยตนเอง	๓
๑. การตรวจเช็ครถก่อนออกใช้งาน	๓
๒. การใช้และการตรวจสอบยาง.....	๔
๓. การตรวจสอบแบตเตอรี่และสภาพน้ำกรด.....	๔
๔. การตรวจระดับน้ำหล่อเย็น	๕
๕. สายพานพัดลม.....	๕
๖. การตั้งสายพาน.....	๕
๗. การตรวจระดับน้ำมันเครื่อง.....	๕
๘. การตรวจเช็คระดับน้ำมันพาวเวอร์ในหม้อพัก.....	๖
๙. การไล่ลมระบบน้ำมันเชื้อเพลิง.....	๖
๑๐. ไล่กรองอากาศ.....	๖
๑๑. การตรวจน้ำมันเบรกและเบรก.....	๖
สาเหตุและข้อปฏิบัติเบื้องต้นเมื่อรถเกิดเหตุฉุกเฉิน.....	๗
แนวทางการปฏิบัติเมื่อรถเกิดอุบัติเหตุ.....	๘
ภาคผนวก	
▪ ใบขออนุญาตใช้รถ (แบบ ๓).....	๙
▪ บันทึกการใช้รถ (แบบ ๔).....	๑๐
▪ แบบรายงานกรณีการเกิดสูญหายหรือเสียหายขึ้นกับรถ (แบบ ๕).....	๑๑
▪ แบบรายงานการตรวจสภาพรถรางนำเที่ยว.....	๑๒

การเตรียมความพร้อมก่อนปฏิบัติงาน

การเตรียมความพร้อมสำหรับพนักงานขับรถรางนำเที่ยว โดยแบ่งออกเป็น ๒ ด้าน

๑. ด้านบุคลากร (พนักงานขับรถ)

๑.๑ หน่วยงานต้องมีการเตรียมบุคลากรให้เพียงพอและเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน

๑.๒ พนักงานขับรถต้องเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย ดังนี้

- พักผ่อนให้เพียงพอ
- ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือสารเสพติด
- ไม่เป็นโรคตาบอดสีหรือพิการในการได้ยิน
- มีความรู้ความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี รวมถึงการให้บริการต่อผู้รับบริการ

๑.๓ พนักงานขับรถเตรียมความพร้อมด้านจิตใจและทัศนคติ ดังนี้

- มีจิตใจในการให้บริการที่ดี (Service mind) ยิ้มแย้มแจ่มใส
- มีความกระตือรือร้นในการบริการ พร้อมอำนวยความสะดวกและให้การช่วยเหลือแก่ผู้รับบริการ
- จัดความเครียดทิ้งไปโดยวิธีต่างๆ
- รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น คิดไตร่ตรองและหาวิธีแก้ไข
- มีทัศนคติที่ดีต่องานที่ทำ รวมถึงมีคุณธรรมจริยธรรม
- มีกริยาวาจาสุภาพอ่อนน้อมต่อผู้รับบริการ

๑.๔ การเตรียมความพร้อมด้านงานเอกสารและแบบฟอร์มต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการใช้และรักษารถยนต์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เช่น

- ใบขออนุญาตใช้รถ (แบบ ๓)
- บันทึกรถใช้รถ (แบบ ๔)
- แบบรายงานกรณีการเกิดสูญหายหรือเสียหายขึ้นกับรถ (แบบ ๕)
- แบบรายงานการตรวจสภาพรถรางนำเที่ยว

๒. ด้านยานพาหนะที่ใช้

๒.๑ การเตรียมความพร้อมของรถรางนำเที่ยว

รถรางนำเที่ยวที่ใช้จะต้องมีความพร้อมทั้งสภาพเครื่องยนต์และสิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องมือและอุปกรณ์ในการซ่อมบำรุงเมื่อเกิดเหตุการณ์เฉพาะหน้า ซึ่งการตรวจเช็ครถเป็นประจำจะช่วยให้การเตรียมความพร้อมของรถได้ดี ผู้ปฏิบัติงานต้องเรียนรู้เกี่ยวกับรถรางนำเที่ยวที่จะนำไปใช้ สมรรถนะและขีดจำกัดของรถในอัตราความเร็ว การบรรทุก รวมถึงการศึกษาเส้นทาง

๒.๒ ความเหมาะสมในการใช้งานรถรางนำเที่ยว

- จำกัดความเร็วไม่เกิน ๖๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง
- บรรทุกผู้โดยสารได้ไม่เกิน ๒๘ คน และผู้พิการพร้อมรถเข็นจำนวน ๒ ที่นั่ง

ระเบียบปฏิบัติที่พนักงานขับรถรางนำเที่ยวต้องปฏิบัติ

๑. แต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับภารกิจ
๒. ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือสารเสพติด
๓. ต้องมาทำงานก่อนเวลาอย่างน้อย ๓๐ นาที เพื่อเตรียมความพร้อมของรถ
๔. ตรวจสอบเช็คครดตามขั้นตอนปฏิบัติและบันทึกในแบบรายงานการตรวจสอบสภาพรถรางนำเที่ยว
๕. ตรวจสอบเช็คอุปกรณ์ในรถและนอกรถให้พร้อมใช้งาน
๖. ศึกษาข้อมูลการเดินทางหรือเส้นทางการเดินทาง
๗. ศึกษาข้อมูลของงานและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสะดวกในการเดินทาง
๘. ขับขี่รถด้วยความปลอดภัย และปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัด
๙. ต้องไปถึงที่หมายในการเดินทางล่วงหน้าอย่างน้อย ๑๕ นาที
๑๐. แสดงกริยา วาจา สุภาพอ่อนน้อม ยิ้มแย้มแจ่มใส ต่อผู้รับบริการ
๑๑. ปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้น พร้อมอำนวยความสะดวกและให้การช่วยเหลือแก่ผู้รับบริการ
๑๒. ทำความสะอาดรถก่อนใช้และหลังใช้งานเสร็จสิ้น
๑๓. ดูแลรักษาความสะอาดพร้อมทั้งบำรุงรักษาเครื่องยนต์ให้พร้อมใช้งานเสมอ
๑๔. ให้พนักงานขับรถที่ได้รับมอบหมายจดบันทึกรายการในบันทึกการใช้รถ (แบบ ๔) ให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ
๑๕. เมื่อเกิดความเสียหายหรือเกิดการสูญหายขึ้นกับรถรางนำเที่ยว ให้พนักงานขับรถที่ได้รับมอบหมายรายงานตามแบบ ๕ ต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงผู้บริหารทราบทันที
๑๖. เมื่อน้ำมันเชื้อเพลิงคงเหลือไม่ถึงหนึ่งส่วนของถังน้ำมันให้ดำเนินการขอเบิกใบสั่งจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงจากผู้บังคับบัญชา
๑๗. สรุปรายงานการเดินทางเสมอแม้ไม่มีปัญหาในการเดินทาง หรือหากเกิดปัญหาก็จะสามารถทราบสาเหตุของปัญหา แนวทางการแก้ไขและวิธีป้องกัน

วิธีปฏิบัติตนก่อนออกปฏิบัติงาน

๑. ก่อนปฏิบัติงาน ต้องมีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจอยู่เสมอ พักผ่อนให้เพียงพอ ไม่ป่วยเป็นโรคที่สภาวะไม่พร้อมต่อการทำงาน
๒. การแต่งกายต้องสะอาด เรียบร้อย และสุภาพอยู่เสมอ
๓. ควรมาก่อนเวลาทำงานอย่างน้อย ๓๐ นาที หรือมากกว่านั้น เพื่อตรวจสอบเช็คสภาพรถ และความพร้อมของรถ รวมถึงศึกษาข้อมูลในการปฏิบัติงาน
๔. ตรวจสอบคู่มือสารเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน เช่น ใบขออนุญาตใช้รถ บันทึกการใช้รถ แบบรายงานกรณีการเกิดสูญหายหรือเสียหายขึ้นกับรถ แบบรายงานการตรวจสอบสภาพรถรางนำเที่ยว ฯลฯ
๕. ตรวจสอบเช็คครดตามคู่มือการปฏิบัติงานและบันทึกในแบบรายงานการตรวจสอบสภาพรถรางนำเที่ยว ดังนี้
  - ลงรายละเอียดในแบบรายงานการตรวจสอบสภาพรถรางนำเที่ยว
  - เมื่อพบปัญหาให้แจ้งผู้บังคับบัญชาตามลำดับ
  - รับคำสั่งให้ซ่อมแซมหรือเข้าศูนย์บริการ
  - หากซ่อมแซมได้ เมื่อซ่อมแซมเสร็จให้แจ้งผู้บังคับบัญชาตามลำดับ โดยประเมิน วิเคราะห์ตามสาเหตุและแนวทางการแก้ไขในใบบันทึกข้อความเพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันและพัฒนาต่อไป
  - กรณีที่ไม่สามารถซ่อมแซมได้ ให้นำรถเข้าศูนย์บริการเพื่อตรวจสอบเช็คซ่อมแซมต่อไป

๕.๑ การทำงานของอุปกรณ์และการควบคุมต่างๆ

- แผงควบคุมต่างๆ ในรถ ต้องตรวจเช็คว่าการควบคุมทำงานปกติหรือไม่หรือเกิดปัญหาอะไร มีผลกระทบต่อการทำงานหรือไม่ สามารถตรวจเช็คซ่อมแซมเบื้องต้นได้หรือไม่หรือต้องเข้าศูนย์บริการ รวมถึงสอดคล้องกับระบบเครื่องยนต์และระบบไฟฟ้าหรือไม่

- มาตรฐานต่างๆ มีสภาพดีหรือไม่ แสดงผลการการทำงานของเครื่องยนต์หรือแสดงปริมาณของน้ำมันได้หรือไม่อย่างไร

- ระบบไฟและสัญลักษณ์ทำงานปกติหรือไม่ หากไม่ปกติต้องตรวจเช็คและหาสาเหตุพร้อมทั้งซ่อมแซมเบื้องต้น หรือต้องเข้าศูนย์บริการ เช่น ไฟเลี้ยว และไฟส่องสว่าง เป็นต้น

- ระบบบังคับมือ (พวงมาลัย) และระบบเบรกสมบูรณ์เหมาะแก่การขับขี่และความปลอดภัยหรือไม่

- ระบบเครื่องเสียงทำงานได้ดีพร้อมอำนวยความสะดวกหรือไม่

- สิ่งอำนวยความสะดวกในรถใช้การได้ดีหรือไม่

๕.๒ การตรวจเช็คเครื่องยนต์และระบบไฟก่อนสตาร์ทเครื่องยนต์ เมื่อเปิดฝากระโปรงรถแล้วต้องตรวจดูระดับน้ำในหม้อน้ำ ระดับน้ำปัดน้ำฝน ระดับน้ำมันเครื่อง ระดับน้ำมันเบรก ระดับน้ำกลั่น ตรวจสอบความตึงหย่อนของสายพาน ปลั๊กไฟและสายไฟในรถว่าชำรุดเสียหายหรือไม่ ให้ทำการซ่อมแซมและเติมน้ำหรือน้ำมันเครื่อง น้ำมันเบรก น้ำกลั่น หากมีการลดลงไปจากปริมาณที่กำหนดไว้เสมอก่อนสตาร์ทเครื่องยนต์

๕.๓ ตรวจสอบลมยางให้อยู่ในเกณฑ์ปกติ หรือเหมาะสมกับสภาพการใช้งาน

๕.๔ ทำความสะอาดทั้งภายในและภายนอกของรถ ก่อนนำออกไปปฏิบัติงาน

๖. เรียนรู้วิธีขับขี่ย่างถูกต้องตามกฎหมายจราจรและเข้าใจในสัญลักษณ์และความหมายของเครื่องหมายจราจรได้เป็นอย่างดี

๗. เรียนรู้คุณลักษณะ สมรรถนะ ส่วนประกอบ และสิ่งอำนวยความสะดวกของรถ

๘. ต้องมีความรู้และความเข้าใจในระบบเครื่องยนต์และวิธีแก้ไขซ่อมบำรุงเบื้องต้น

๙. ศึกษาเส้นทางล่วงหน้า

๑๐. ประสานงานกับผู้ขอใช้รถ

๑๑. ต้องยอมรับความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน

๑๒. ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบและคำสั่งของผู้บังคับบัญชา

การตรวจเช็ครถเบื้องต้นด้วยตนเอง

๑. การตรวจเช็ครถก่อนออกใช้งาน

ก่อนนำรถออกใช้งาน พนักงานขับรถต้องตรวจเช็ครถทุกครั้ง เพื่อป้องกันอุบัติเหตุและความเสียหายซึ่งอาจเกิดขึ้นได้จากสภาพของรถ โดยต้องตรวจเช็ครถในเรื่องต่างๆ ดังนี้

๑.๑ ยาง ดอกยางควรมีมากเพียงพอต่อการยึดเกาะถนนและการทรงตัวที่ดี แรงดันของลมยางต้องเป็นไปตามบริษัทที่กำหนดให้

๑.๒ ที่ปัดน้ำฝน ใบปัดน้ำฝน ถังพักน้ำ และอุปกรณ์ปัดน้ำฝนต้องอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี

๑.๓ แบตเตอรี่ ตรวจสอบสภาพแบตเตอรี่ และน้ำกลั่นให้ในอยู่ระดับที่กำหนด

๑.๔ หม้อน้ำ สภาพหม้อน้ำและถังพักน้ำ ต้องมีน้ำอยู่ตามระดับที่กำหนดเสมอ

๑.๕ ใบพัดลมและท่อจ่าย ตรวจสอบสภาพใบพัดลมและท่อจ่ายน้ำบน - ล่าง ยางอุดตาน้ำให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี

๑.๖ สายพาน ต้องอยู่ในสภาพดีไม่หย่อนมีรอยปริหรือหัก

๑.๗ น้ำมันต่างๆ ตรวจสอบระดับน้ำมันเครื่อง น้ำมันพาวเวอร์พวงมาลัย น้ำมันเกียร์อัตโนมัติ ให้อยู่ในระดับที่กำหนด

๑.๘ เครื่องยนต์ดีเซล ตรวจดูไส้กรองน้ำมันโซล่า หรือถอดล้างทำความสะอาดอย่าให้มีน้ำอยู่และควรปิดฝาถังน้ำมันเชื้อเพลิงให้สนิทด้วย

๑.๙ ระดับน้ำมันเบรก น้ำมันคลัทช์ ควรตรวจว่าอยู่ในระดับที่ถูกต้องและตรวจการรั่วซึมของวงจรเบรก เช่น บริเวณแม่ปั้มเบรก ลูกยางเบรกแต่ละล้อมีการรั่วซึมหรือไม่

๑.๑๐ ตรวจดูสายไฟแรงสูง (สายหัวเทียน) ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี

๑.๑๑ ระบบสัญญาณและไฟส่องสว่าง ตรวจด้านหน้ารถและท้ายรถให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี

๒. การใช้และการตรวจสอบยาง

๒.๑ น๊อตยึดล้อต้องไม่คลายตัว กระหะล้อไม่ชำรุด

๒.๒ ที่เติมลมยางทุกเส้นต้องมีฝาปิดเพื่อป้องกันสิ่งสกปรก

๒.๓ ตะกั่วถ่วงล้อต้องไม่หลุดจากกระหะล้อ

๒.๔ ตรวจสภาพทั่วไปของยางว่ามีรอยแตกร้าว บวม หรือสึกหรอมากเกินไปหรือไม่

ลักษณะการสึกของดอกยางแบบต่างๆ

- การสึกหรอเนื่องจากลมยางอ่อน ลมยางแข็งเกินไป มุมศูนย์ล้อคลาดเคลื่อนจากมาตรฐาน การเลี้ยวรถด้วยความเร็วสูง

- การสึกหรอเป็นหลุม เกิดจากหลายสาเหตุ เช่น ล้อไม่ได้ศูนย์ ปรับเบรกไม่เท่ากัน ยางไม่สมดุล ลมยางอ่อน จานเบรกเบี้ยว ลูกหมากปีกนกสึกหรอ เป็นต้น

๒.๕ ตรวจลมยางด้วยเกจวัดอย่างน้อยเดือนละครั้ง ตรวจเช็คประจำวันดูลักษณะดอกยางกดลงบนพื้น

ข้อแนะนำในการตรวจลมยาง

- ตรวจลมยางขณะที่ล้อยังเย็นอยู่คือ จอดพักรถไม่ต่ำกว่า ๓ ชั่วโมงและขับมาไม่เกิน ๑ กิโลเมตร

- ใช้มาตรวัดลมยางทุกครั้งเพราะการใช้ตาเปล่าสังเกตมีโอกาสผิดพลาดมาก

- ถ้าลมยางผิดค่าจากที่กำหนด ๒ - ๓ ปอนด์ต่อตารางนิ้ว จะส่งผลต่อการบังคับพวงมาลัยหรือการขับขี่

- เมื่อขับรถเสร็จใหม่ๆ ไม่ควรปล่อยลมยางออกเพราะการใช้งานจะทำให้ยางร้อนและความดันลมยางเพิ่มขึ้น

๒.๖ ตรวจดูการรั่วของลมยางที่จ๊อบเติมลม

๒.๗ สังเกตด้วยตาเปล่าดูว่ายางรถมีเศษหิน เศษของมีคม เศษแก้ว หรือตะปูแทรกอยู่ในร่องดอกยางรถหรือไม่ ถ้ามีให้ใช้วัสดุไม่มีคมเช็ดเศษเหล่านั้นออกจากร่องดอกยางให้หมด เพื่อป้องกันไม่ให้ทำลายพื้นผิวของยางรถ

๒.๘ การเปลี่ยนยางเส้นใหม่ ต้องใช้ยางที่มีขนาดหรือโครงสร้างเหมือนกันกับยางที่ติดมากับรถ และมีประสิทธิภาพเท่าเทียมหรือเหนือกว่า

๓. การตรวจสอบแบตเตอรี่และสภาพน้ำกรด

๓.๑ ตรวจสอบแบตเตอรี่เกี่ยวกับบรอยร้าว ขั้วหลวม การกัดกร่อน ขายึดหลวมหรือไม่

- ถ้าขั้วแบตเตอรี่ถูกกัดกร่อนและมีคราบเกลือ ให้ล้างออกด้วยน้ำอุ่นผสมโซดา เมื่อล้างสะอาดแล้วให้ทาจาระบีที่ขั้ว

- ขันขายึดแบตเตอรี่พอให้แบตเตอรี่ยึดติดกับแท่น อย่าขันแน่นเกินไปเพราะอาจทำให้แบตเตอรี่แตกได้

๓.๒ ตรวจระดับน้ำกรดในแบตเตอรี่ หากระดับต่ำเกินไปให้เติมน้ำกลั่นให้ได้ระดับ ระวังอย่าให้น้ำกรดจากแบตเตอรี่เข้าตาหรือเปื้อนเสื้อผ้า

- เมื่อตรวจระดับน้ำกรดในแบตเตอรี่ควรตรวจให้ครบทุกช่อง

- ถ้าไม่ได้ระดับให้เติมด้วยน้ำกลั่นเท่านั้น ห้ามเติมน้ำชนิดอื่นโดยเด็ดขาดและไม่เติมจนล้นเพราะ

น้ำกรดในแบตเตอรี่จะไหลออกมากัดกร่อนภายนอกและยังทำให้แบตเตอรี่เกิดความเสียหายอย่างรวดเร็ว

- เมื่อเติมน้ำกลั่นแล้วปิดฝาให้สนิท

สาเหตุที่ทำให้แบตเตอรี่มีอายุการใช้งานสั้น

- ระดับน้ำกรดต่ำเกินไป
- ไม่ได้ใช้น้ำกลั่นเติม
- ทิ้งไว้ไม่ได้ใช้งานนาน
- อัดไฟมากเกินไป (ชาร์จด้วยกระแสสูง)

๔. การตรวจระดับน้ำหล่อเย็น

๔.๑ ระดับหล่อเย็นในหม้อพักต้องอยู่ระหว่าง “FULL” และ “LOW” ของหม้อพัก ระดับของน้ำหล่อเย็นจะเป็นอัตราส่วนโดยตรงกับอุณหภูมิของเครื่อง ถ้าระดับน้ำต่ำกว่า “LOW” ให้เติมน้ำจนถึงระดับ “FULL”

๔.๒ ถ้าระบบน้ำหล่อเย็นลดลงเร็วผิดปกติอาจเกิดการรั่วซึมที่ใดที่หนึ่งในระบบระบายความร้อน ให้ตรวจดูท่ออย่าง หม้อน้ำ ฝาปิดหม้อน้ำ ก๊อกลำน้ำและปั้มน้ำ ข้อควรระวัง ห้ามเปิดฝาปิดหม้อน้ำในขณะที่เครื่องยนต์ร้อนจัดโดยเด็ดขาด

๕. สายพานพัดลม

- ตั้งความตึงของสายพานพัดลมให้ได้ตามค่ากำหนด โดยการตรวจความตึงของสายพานเบื้องต้นโดยใช้นิ้วหัวแม่มือกดตรงกึ่งกลางระหว่างศูนย์

๖. การตั้งสายพาน

๖.๑ คลายน็อตที่ยึดอัลเทอร์เนเตอร์ (ไดชาร์จ) ตัวล่างและตัวบนออก ให้สามารถขยับตัวได้

๖.๒ เลื่อนอัลเทอร์เนเตอร์จนสายพานตึงตามค่าที่กำหนดแล้วจึงขันน็อตที่คลายออกให้แน่น

๖.๓ ตรวจสอบความตึงของสายพานเบื้องต้นโดยใช้นิ้วหัวแม่มือกด โดยต้องไม่ตึงหรือหย่อนเกินไป

คำแนะนำ

- หากมีการปรับตั้งความตึงสายพาน ควรนำรถเข้าศูนย์บริการเพื่อใช้เครื่องมือวัดค่าความตึงของสายพานทุกครั้ง

๗. การตรวจระดับน้ำมันเครื่อง

๗.๑ จอดรถอยู่บนพื้นราบควรวัดระดับน้ำมันเครื่องในขณะที่เครื่องยนต์เย็น (ตอนเช้าก่อนใช้รถ) แต่ถ้าจะวัดขณะเครื่องร้อนต้องวัดหลังจากดับเครื่องประมาณ ๑๕ นาที เพื่อให้ น้ำมันเครื่องไหลกลับลงอ่างน้ำมันเครื่อง

๗.๒ ดึงก้านวัดระดับน้ำมันเครื่องออก ใช้เศษผ้าจับที่ปลายก้านวัดแล้วเช็ดน้ำมันที่ติดกับก้านวัดออก

๗.๓ เสียบก้านวัดกลับลงไปใหม่ที่จุดเดิมให้ลึกที่สุด มิฉะนั้นค่าที่วัดได้จะไม่ถูกต้อง

๗.๔ ดึงก้านวัดออกมาอีกครั้งหนึ่งเพื่อตรวจสอบระดับน้ำมันเครื่องที่ปลายก้านวัด ซึ่งระดับน้ำมันเครื่องควรอยู่ที่ระดับ “F” แสดงว่าระดับน้ำมันเครื่องปกติ ถ้าระดับน้ำมันเครื่องต่ำกว่า “L” หรืออยู่เหนือระดับ “L” เพียงเล็กน้อยให้เติมน้ำมันเครื่องชนิดเดียวกันเพิ่มลงไป

ถ้าระดับน้ำมันเครื่องสูงเกินไป

- น้ำมันเครื่องจะดันผ่านแหวนลูกสูบขึ้นไปเผาไหม้ร่วมกับน้ำมันเชื้อเพลิง จะทำให้ควันไอเสียมีสีขาว

- น้ำมันเครื่องจะดันออกทางซิลด้านหน้า - ด้านหลังของเพลลาข้อเหวี่ยง ทำให้รั่วซึมได้ง่าย

- ทำให้เกิดแรงดันในห้องเพลลาข้อเหวี่ยง (ห้องแครง) สูง จะดันให้น้ำมันเครื่องทะลักออกมาทางท่อไอเสีย

ถ้าระดับน้ำมันเครื่องต่ำเกินไป

- ปั้มน้ำมันเครื่องไม่สามารถดูดน้ำมันไปหล่อลื่นชิ้นส่วนต่างๆ ได้เพียงพอ ทำให้ชิ้นส่วนของเครื่องยนต์เสียหายอย่างรวดเร็วหรือเครื่องพัง

๘. การตรวจเช็คระดับน้ำมันพาวเวอร์ในหม้อพัก

๘.๑ ตรวจเช็คระดับน้ำมันพาวเวอร์ที่อยู่ในระดับร้อน (Hot level) ของถังด้วยก้านวัด ถ้าน้ำมันพาวเวอร์อยู่ในระดับต่ำเกินไปให้เติมน้ำมันที่มีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับระบบพวงมาลัยพาวเวอร์ให้ได้ระดับที่กำหนด

๘.๒ ถ้าน้ำมันพาวเวอร์เย็น ตรวจเช็คระดับน้ำมันในตำแหน่งระดับเย็น (Cool level) ของถังด้วยก้านวัด
** สำหรับทุก ๑๐ องศาเซลเซียสที่เพิ่มขึ้นของอุณหภูมิน้ำมันพาวเวอร์จะทำให้ระดับน้ำมันพาวเวอร์เพิ่มขึ้นประมาณ ๑ มม. (๐.๐๓๙ นิ้ว)

๙. การไล่ลมระบบน้ำมันเชื้อเพลิง (ควรเข้ารับบริการที่ศูนย์ซ่อมรถที่ชำนาญงาน)

เมื่อน้ำมันเชื้อเพลิงหมดถังหรือหลังจากการถ่ายน้ำมันออกจากกรองน้ำมันเชื้อเพลิง ถ้ามีฟองอากาศเกิดขึ้นให้ไล่ลมออกตามขั้นตอนดังนี้

๙.๑ คลายสกรูไล่ลมหมายเลข ๑ เปิดให้ฟองอากาศออก และคลายปั๊มหมายเลข ๒ ออก โดยการกดลงบนปั๊มแล้วหมุนทวนเข็มนาฬิกาจนกระทั่งสปริงดันปั๊มขึ้นสูงสุด

๙.๒ กดปั๊มขึ้นลงจนกระทั่งไม่มีฟองอากาศออกมาที่น้ำมันเชื้อเพลิงที่บริเวณสกรูไล่ลมแสดงว่าอากาศออกจากระบบเชื้อเพลิงหมดแล้ว

๙.๓ ชันสกรูปิดให้แน่นดังเดิม

๙.๔ ล็อกปั๊มโดยการกดลงบนปั๊ม แล้วขันตามเข็มนาฬิกาจนกว่าจะสุดเกลียว

๑๐. ไล่กรองอากาศ

- ถ้าไล่กรองอากาศต้นจะมีผลเสียคือ เกิดส่วนผสมหนาทำให้การเผาไหม้ไม่หมดจด กินน้ำมันเชื้อเพลิงมาก กำลังงานที่ได้มา (แรงม้า) น้อย คว้นไอเสียมีสีดำ

- วิธีการตรวจไล่กรองอากาศว่าตันหรือไม่ ทำได้โดยเปิดฝาครอบหม้อกรองอากาศออกขณะที่เครื่องยนต์กำลังหมุนอยู่ ถ้าเครื่องยนต์หมุนเร็วขึ้น คว้นไอเสียที่มีสีดำหายไป แสดงว่าไล่กรองอากาศต้น

๑๑. การตรวจน้ำมันเบรกและเบรก

ระดับน้ำมันเบรกในกระปุกสามารถมองเห็นได้ ซึ่งระดับของน้ำมันเบรกควรอยู่ใกล้เคียงกับระดับที่ถูกต้อง ควรตรวจระดับน้ำมันเบรกทุกครั้งที่ตรวจน้ำมันเครื่อง เมื่อผ้าเบรกสึกเนื่องจากการใช้งานน้ำมันเบรกอาจลดลงบ้าง ควรเติมให้เต็มอยู่เสมอ

ข้อควรระวัง

- การเติมน้ำมันเบรกและคลัทซ์ ควรใช้ความระมัดระวังเนื่องจากน้ำมันเบรกและคลัทซ์เป็นอันตรายต่อดวงตาและทำลายสีของรถได้

- ห้ามใช้น้ำมันเบรกและคลัทซ์ที่เปิดไว้นานเกิน ๑ ปี เนื่องจากน้ำมันเบรกจะดูดความชื้นจากอากาศ ซึ่งเป็นอันตรายต่อประสิทธิภาพของระบบเบรก ด้วยเหตุนี้การเปลี่ยนน้ำมันเบรกเป็นระยะๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็น โดยปกติต้องเปลี่ยนทุกๆ ๑ ปี

สาเหตุและข้อปฏิบัติเบื้องต้นเมื่อรถเกิดเหตุฉุกเฉิน

๑. **ยางแตก** ยางระเบิดหรือแตกกะทันหันขณะขับไม่ว่าความเร็วเท่าใดก็ตาม ควรปฏิบัติดังนี้
  - ตั้งสติให้มั่น
  - ห้ามเบรกกะทันหัน
  - จับพวงมาลัยให้มั่นเพื่อควบคุมทิศทาง
  - ถอนคันเร่งเพื่อลดความเร็ว
  - เหยียบเบรกเบาๆ สลับกับการปล่อย
  - ถ้ายางที่แตกไม่ใช่ล้อขับเคลื่อนสามารถใช้เกียร์ช่วยลดความเร็วได้
  - นำรถเข้าจอดข้างทางพร้อมเปิดไฟฉุกเฉิน
  - เปลี่ยนยางอะไหล่
๒. **เบรกแตก** เบรกแตกขณะขับไม่ว่าความเร็วเท่าใดก็ตาม ควรปฏิบัติดังนี้
  - ตั้งสติให้มั่น
  - เหยียบแป้นเบรกซ้ำแรงๆ และถี่ๆ
  - ลดเกียร์ต่ำลงครั้งละ ๑ เกียร์จนถึงเกียร์ต่ำสุด
  - ใช้เบรกมือช่วย โดยการกดปุ่มล็อกค้างไว้ให้สุด เพื่อไม่ให้เบรกจนล้อล็อกให้ตั้งขึ้นสลักซี
  - นำรถเข้าจอดข้างทางพร้อมเปิดไฟฉุกเฉิน
๓. **รถหลุดออกทาง** การหักหลบสิ่งกีดขวางอย่างกะทันหันทำให้รถไถลออกนอกเส้นทางได้ ควรปฏิบัติดังนี้
  - ตั้งสติให้มั่น
  - ห้ามเหยียบเบรกอย่างแรง เพราะอาจทำให้ล้อล็อกและเสียการทรงตัว
  - เหยียบเบรกช่วย สลับการปล่อย
  - ลดจังหวะเกียร์ให้ต่ำลง
  - นำรถเข้าจอดข้างทางพร้อมเปิดไฟฉุกเฉิน
๔. **เครื่องยนตร้อนจัด - หม้อน้ำแห้ง** เมื่อมาตรวัดอุณหภูมิน้ำหล่อเย็นขึ้นสูง ควรปฏิบัติดังนี้
  - รีบนำรถเข้าจอดข้างทางทันทีพร้อมเปิดไฟฉุกเฉิน
  - ดับเครื่องยนต์
  - เปิดฝากระโปรงเพื่อระบายความร้อน
  - ห้ามใช้น้ำยาบริเวณเครื่องยนตรหรือหม้อน้ำและห้ามเปิดฝาม้อน้ำทันที
  - รอเครื่องยนต์คลายความร้อนประมาณ ๓๐ นาที
  - เปิดฝาม้อน้ำโดยใช้ผ้าหนาๆ คลุมให้มิดชิดก่อนเปิด
  - เติมน้ำครั้งละประมาณ ๑ ลิตร เว้นช่วงประมาณ ๕ นาที เมื่อใกล้เต็มให้สตาร์ทรถเพื่อให้น้ำหมุนเวียน
  - ตรวจสอบมาตรวัดอุณหภูมิ
๕. **เครื่องยนต์ดับ** เมื่อขับด้วยความเร็วแล้วเครื่องยนต์ดับกะทันหัน ควรปฏิบัติดังนี้
  - ลดความเร็วด้วยการเบรก
  - เปลี่ยนเกียร์ให้เป็นเกียร์ว่าง
  - เหยียบเบรกโดยเพิ่มน้ำหนักขึ้นเรื่อยๆ เพราะเมื่อเครื่องยนต์ดับหม้อลมเบรกจะไม่ทำงาน
  - นำรถเข้าจอดข้างทางพร้อมเปิดไฟฉุกเฉิน

๖. กระจกหน้าแตก กระจกแบบ LAMINATE ๒ ชั้นมักไม่เกิดปัญหาเพราะจะมีฟิล์มตรงกลางยึดกระจกไว้เมื่อแตก และสามารถมองเห็นผ่านกระจกได้ แต่สำหรับกระจกแบบ TEMPER ชั้นเดียว ควรปฏิบัติดังนี้

- ตั้งสติให้มั่น
- ลดความเร็ว
- นำรถเข้าจอดข้างทางพร้อมเปิดไฟฉุกเฉิน
- ใช้ไม้หุ้มด้วยผ้าหนาๆ กระทบเศษที่เหลืติดอยู่ออกด้วยความระมัดระวัง

๗. สัตว์ขวางทาง เมื่อขับด้วยความเร็วต่ำควรปล่อยให้สัตว์เดินพ้นจากถนนไปก่อน หากขับด้วยความเร็วควรปฏิบัติดังนี้

- ลดความเร็วโดยการเบรก
- ห้ามเบรกรุนแรงหรือหักหลบทันทีเพราะอาจทำให้รถเสียหลักพลิกคว่ำ
- ไม่ควรหักหลบไปในช่องทางที่มีรถยนต์แล่นสวนมา
- หากต้องแซงควรแซงไปทางด้านหลังของสัตว์

แนวทางการปฏิบัติเมื่อรถเกิดอุบัติเหตุ

พนักงานขับรถที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานต้องรายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับทราบ โดยทำบันทึกข้อความรายงานความเสียหายเสนอต่อผู้บังคับบัญชา อธิบายเหตุการณ์ก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และภายหลังเกิดเหตุ ตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นและต้องแนบเอกสารประกอบการรายงาน ดังนี้

๑. หนังสือขออนุมัติเดินทางไปราชการ (ถ้ามี)
๒. ใบขออนุญาตใช้รถ
๓. ภาพถ่ายสถานที่เกิดเหตุ
๔. ภาพถ่ายจุดที่เสียหายของรถ และรูปถ่ายรถทั้งคัน สามารถมองเห็นทะเบียนรถได้ชัดเจน
๕. แบบรายงานกรณีการเกิดสูญหายหรือเสียหายขึ้นกับรถ (แบบ ๕) ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการใช้และรักษารถยนต์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๖. บันทึกการแจ้งความร้องทุกข์ (กรณีเกิดอุบัติเหตุ)
๗. สำเนาใบเสร็จรับเงินหรือใบเสนอราคาค่าซ่อม กรณีมีการนำรถไปซ่อมแซม (ถ้ามี)

ภาคผนวก

ใบขออนุญาตใช้รถรางนำเที่ยว

เขียนที่องค์การบริหารส่วนตำบลตะพง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรียน นายองค์การบริหารส่วนตำบลตะพง

ข้าพเจ้า.....ตำแหน่ง.....

มีความประสงค์ขออนุญาตใช้รถรางนำเที่ยว หมายเลขครุภัณฑ์.....

เพื่อ.....

.....มีคนนั่ง.....คน

ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น.

ถึงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น.

รวม.....วัน

โดยมี.....ตำแหน่ง.....เป็นพนักงานขับรถ

ลงชื่อ.....ผู้ขออนุญาต

(.....)

ตำแหน่ง.....

(ลงชื่อ).....

(นางสาววิสา ศิริมหา)
หัวหน้าฝ่ายอำนวยการ

(ลงชื่อ).....

(นางสาวฐิตาภัทร์ จันทจำรัสปัญญา)
หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

(ลงชื่อ).....

(นายกฤษดา สุวรรณ)
รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลตะพง

(ลงชื่อ).....

(นายอมร เวียนหาผล)
ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลตะพง

คำสั่งของผู้มีอำนาจให้ใช้รถ.....

ลงชื่อ.....

(นายทวีป แสงกระจ่าง)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตะพง

วันที่.....

บันทึกการใช้รถรางนำเที่ยว

หมายเลขครุภัณฑ์ .....

ลำดับ ที่	ออกเดินทาง		ผู้ขับรถ	สถานที่ไป	ระยะ กม./ ไมล์ เมื่อรถ ออกเดินทาง	กลับถึงสำนักงาน		ระยะ กม./ ไมล์ เมื่อรถ กลับถึงสนง.	รวม ระยะทาง กม./ไมล์	พนักงาน ขับรถ	หมายเหตุ
	วันที่	เวลา				วันที่	เวลา				

ผู้บันทึก .....

ตำแหน่ง .....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

เรื่อง รายงานอุบัติเหตุรถหมายเลขทะเบียน.....

เรียน .....

เหตุเกิดเมื่อวันที่.....เวลา.....น.

สถานที่เกิดเหตุ.....(ตั้งแผนที่สังเขปที่แนบมานี้)

ความเร็วขณะเกิดเหตุ.....กม./ชม.

ก่อนเกิดเหตุเดินทางจาก.....จะไป.....

ความเสียหาย.....

พาหนะหรือทรัพย์สินฝ่ายตรงข้าม

รถ.....หมายเลขทะเบียน.....

ขับขี่โดย.....อายุ.....ปี ใบอนุญาตขับขี่เลขที่.....

ที่อยู่ของผู้ขับขี่.....

ชื่อเจ้าของรถ.....

เหตุเกิดจาก.....

ความเสียหาย.....

ผู้บาดเจ็บ

ชื่อ.....อายุ.....ปี ที่อยู่.....

ชื่อ.....อายุ.....ปี ที่อยู่.....

ผู้สอบสวนและพยาน

พนักงานสอบสวนชื่อ.....สถานีตำรวจ.....

พยานชื่อ.....อายุ.....ปี ที่อยู่.....

พยานชื่อ.....อายุ.....ปี ที่อยู่.....

ผลของคดี

แบบรายงานการตรวจสอบสภาพรถรางนำเที่ยว องค์การบริหารส่วนตำบลตะพง

หมายเลขครุภัณฑ์.....คันสี.....วันที่.....เวลา.....น.

เพื่อเดินทางไป.....

ชื่อ - นามสกุลพนักงานขับ.....สังกัด.....

ลำดับ ที่	รายการ	สภาพ		อาการที่ชำรุด
		ปกติ	ไม่ปกติ	
๑	ระดับน้ำมันเครื่อง			
๒	ระดับน้ำมันเบรก			
๓	ระดับน้ำหล่อเย็น			
๔	ความดันลมและสภาพของยาง			
๕	ระบบไฟส่องสว่างหน้า-หลัง ไฟเลี้ยว ไฟเบรก			
๖	แบตเตอรี่ / น้ำกลั่น			
๗	ที่ปิดน้ำฝน			
๘	ระบบเบรก			
๙	ความสะอาดของรถทั้งภายใน-ภายนอก			
๑๐	อื่นๆ ที่พบ			

เลขไมล์เมื่อรถออกเดินทาง.....เลขไมล์เมื่อรถถึงสำนักงาน.....

ลงชื่อ.....พนักงานขับรถที่ได้รับมอบหมาย
(.....)

ลงชื่อ.....

(นางสาวราพร สังข์ทอง)

เจ้าพนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยวปฏิบัติงาน

วันที่.....

ลงชื่อ.....

(นางสาววิสา ศิริมหา)

หัวหน้าฝ่ายอำนวยการ

วันที่.....

ลงชื่อ.....

(นางสาวธิตาภัทร์ จันทจำรัสปัญญา)

หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

วันที่.....

